

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobkyně: **B. T. S.**, zast. Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 5. 2016, č. j. MV-74451-4/SO-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 23. 11. 2016, č. j. 59 A 59/2016 – 38,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci (dále jen „krajský soud“), kterým byla dle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta její žaloba proti shora označenému rozhodnutí žalované. Tímto rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 4. 3. 2016, č. j. OAM-8474-27/TP-25, ve věci zamítnutí žádosti stěžovatelky o povolení k trvalému pobytu. Prvostupňovým rozhodnutím nebyl stěžovatelce dle § 87k odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) povolen trvalý pobyt z důvodu obcházení zákona – účelového souhlasného prohlášení o otcovství J. P. k nezletilému B. K. S.

I. Vymezení věci

[2] Předmětem sporu je otázka, zda souhlasné prohlášení otcovství k nezletilému synovi stěžovatelky bylo účelové a stěžovatelka se tak snažila získat povolení k trvalému pobytu obcházením zákona o pobytu cizinců.

[3] Podle § 87h odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců ministerstvo vydá rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie na jeho žádost povolení k trvalému pobytu po dvou letech jeho nepřetržitého přechodného pobytu na území, pokud je nejméně jeden rok rodinným příslušníkem státního občana České republiky, který je na území přihlášen k trvalému pobytu, nebo rodinným příslušníkem občana jiného členského státu Evropské unie, kterému bylo vydáno povolení k trvalému pobytu na území.

[4] Podle § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců ministerstvo žádost o povolení k trvalému pobytu zamítne, jestliže se žadatel dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k trvalému pobytu, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství.

[5] Námitce, že skutkové závěry správní orgány učinily pouze na základě výpovědi stěžovatelky aj. P., a to ohledně událostí odehrajících se před sedmi lety, krajský soud nepřisvědčil. Naopak zdůraznil, že výpověď cizince jako účastníka řízení ve smyslu § 169 odst. 2 zákona o pobytu cizinců a svědecká výpověď druhého z rodičů zapsaného v rodném listu dítěte jsou klíčovými a mnohdy jedinými důkazními prostředky, na základě nichž lze zjistit skutečnosti rozhodné pro posouzení, zda se nejedná o obcházení tohoto zákona cizincem s cílem získat oprávnění k pobytu na území.

[6] Rozdíly ve výpovědi stěžovatelky a J. P. (vyčerpávajícím způsobem popsané a podrobně rozebrané v prvostupňovém rozhodnutí) se týkaly tak zásadních věcí lidského života, jakými jsou seznámení páru, jeho intimní život, četnost a místo schůzek, bydliště partnerů, vzájemné návštěvy a znalosti o rodině druhého z partnerů, že je nelze přičíst pouze delší době, která od určení otcovství k nezletilému B. K. S. uplynula. Tyto rozpory pak vůbec nelze přičítat okolnosti, že stěžovatelka s J. P. spolu v současné době již nežijí, protože jejich shodnými výpověďmi bylo prokázáno, že tito spolu ve společné domácnosti nežili nikdy.

[7] Rozdíly ve výpovědích se netýkaly nějakých marginálních záležitostí a detailů, které si lidé běžně nepamatují, ale toho, kdo stěžovatelku a J. P. vlastně seznámil, za jakých okolností a s jakou četností se měl J. P. pohybovat v tržnici SAPA. Stěžovatelka se pak vůbec s J. P. neshodla na místě, kde mělo dojít k jejich intimnímu sblížení, ani na tom, kde se měli následně v průběhu tvrzené známosti vzájemně navštěvovat a stýkat, což bylo správními orgány logicky vyhodnoceno tak, že souhlasné prohlášení o otcovství bylo učiněno pouze účelově, a soud toto považuje taktéž za zásadní zjištění.

[8] Rozporné výpovědi nebyly jedinými podklady, z nichž správní orgány v dané věci vycházely. Správní orgán I. stupně hodnotil rovněž pobytovou historii stěžovatelky, kterou měl doloženou výpisem z evidence cizinců. Měl také k dispozici mapové podklady s vyznačením míst, kde měli stěžovatelka a J. P. tehdy bydlet, a tyto vzal v potaz při hodnocení jejich výpovědí. Úvaha, že výpovědi nejsou hodnověrné a tvrzený vztah a otcovství naopak fiktivní, je logicky odůvodněna mj. tím, že pokud by partnerský vztah stěžovatelky a J. P. byl skutečný a jeho otcovství nebylo jen účelově určené, stěží by

pokračování

stěžovatelka celou dobu nevěděla, že D. N., rozená P., kterou měla v té době také potkávat, je sestrou J. P. a manželkou současného přítele stěžovatelky D. K. N., kterého dle svých slov měla již tehdy také znát.

[9] Skutečnost, že ve správním řízení nebylo prokázáno, že by J. P. za zapsání do rodného listu nezletilého K. S. B. dostal jakýkoliv majetkový nebo jiný prospěch, či že by byli on či stěžovatelka v minulosti řešeni v souvislosti s předchozím účelovým prohlášením o určení otcovství, nemají bez dalšího za následek, že prohlášení o určení otcovství účelově učiněné nebylo. Obdobně ani sama skutečnost, že J. P. není trestně stíhán, ještě nevylučuje závěr o účelovém souhlasném prohlášení otcovství. Podle § 341 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, se trestného činu napomáhání k neoprávněnému pobytu na území České republiky dopustí ten, kdo pomáhá jinému neoprávněnému pobytu na území republiky v úmyslu získat neoprávněný majetkový nebo jiný prospěch. Znakem skutkové podstaty zmíněného trestného činu je majetkový nebo jiný prospěch. Důkaz o něm však v souzeném případě neexistuje.

[10] Krajský soud zdůraznil, že stěžovatelka v době narození nezletilého pobývala na území bez platného pobytového oprávnění, neboť povolení k dlouhodobému pobytu jí bylo zrušeno a výjezdní příkaz nerespektovala. Jen díky souhlasnému prohlášení o určení otcovství, v důsledku kterého její nezletilé dítě získalo české občanství a ona se stala rodinným příslušníkem občana EU, mohla požádat o přechodný a následně o trvalý pobyt.

[11] K namítané absenci stanoviska OSPOD na nezletilého B. K. S. soud uvedl, že v průběhu správního řízení nevyvstaly žádné poznatky, na základě kterých by se správní orgán I. stupně, resp. následně žalovaná jako odvolací správní orgán mohli domnívat, že OSPOD se péčí o nezletilého B. K. S. zabýval a mohl by mít proto relevantní znalosti o vztazích jeho rodičů, zejména o okolnostech, za nichž bylo prohlášení o otcovství učiněno. Stěžovatelce nic nebránilo, aby takové stanovisko OSPOD, pokud bylo v minulosti ohledně nezletilého a jeho rodinném zázemí zpracováno, označila či správním orgánům v řízení o její žádosti předložila.

[12] Nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí soud neshledal. Jakkoliv se žalovaný výslovně nevyjadřoval k otázce, zda se správní orgány v řízení o žádosti o povolení k přechodnému pobytu zabývaly možným obcházením zákona o pobytu cizinců, z odůvodnění napadeného rozhodnutí implicitně vyplývá, že podmínky pro vydání povolení k trvalému pobytu posuzují správní orgány nezávisle na výsledku správního řízení o předchozí žádosti. Žalovaný uvedl, že již v tomto řízení stěžovatelka pobytové oprávnění získala jen díky vazbě na české dítě, na základě účelově určeného otcovství J. P. Dále soud v této souvislosti zcela ve shodě s žalovanou uvedl, že zamítá-li správní orgán žádost cizince o povolení k trvalému pobytu z důvodu podle § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, není povinen zabývat se otázkou přiměřenosti zamítavého rozhodnutí z hlediska jeho zásahu do soukromého a rodinného života cizince. Takové hledisko zákon o pobytu cizinců při rozhodování o žádostech o povolení k trvalému pobytu nestanoví.

[13] Námitkou souladu vydaného rozhodnutí s Úmluvou o právech dítěte se zabýval již žalovaný v napadeném rozhodnutí. S jeho závěry se krajský soud plně ztotožnil. Nezletilý syn pobýval již ve velmi útlém věku po dobu cca tří let odděleně od stěžovatelky mimo území České republiky ve Vietnamu. Napadené rozhodnutí tak stěží představuje pominutí

zájmů nezletilého při činnosti správních orgánů, jak o nich hovoří čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Zamítnutí žádosti o povolení trvalého pobytu neznámá bez dalšího oddělení nezletilého proti její vůli. Nelze tak hovořit ani o porušení čl. 9 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte.

[14] S námitkou porušení čl. 14 odst. 4 Listiny základních práv a svobod přišla stěžovatelka až při ústním jednání. Takovou námitku posoudil soud jako opožděnou, uplatněnou po uplynutí zákonné lhůty k rozšíření žaloby o další žalobní body ve smyslu § 72 odst. 1 ve spojení s § 71 odst. 2, věta poslední. s. ř. s., a proto se jí nezabýval.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[15] Kasační stížnost směřuje do důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Krajský soud se s žalobními námitkami nevypořádal, neboť pouze převzal argumentaci žalované a bez dalšího její postup a rozhodnutí aproboval.

[16] Stěžovatelka proto opakovaně namítá, že její žádost nemohla být zamítnuta z důvodu obcházení zákona. Tento závěr správní orgány totiž dovodily pouze na základě výsledku stěžovatelky a otce jejího nezletilého syna, a to výsledku, který se vztahoval k událostem před sedmi lety. Sedm let je natolik dlouhá doba, že si většina lidí nevzpomene na spoustu věcí a nelze jim to přičítat k tíži. Jestliže rodiče nezletilého spolu v současné době již nežijí, je pochopitelné, že při zodpovídání otázek dojde k odlišnostem.

[17] V projednávané věci je na správním orgánu, aby prokázal, že o zjištěném stavu nebyly důvodné pochybnosti. Tak tomu však není, neboť nebylo prokázáno, že by otec nezletilého za zapsání do rodného listu získal jakýkoliv majetkový nebo jiný prospěch. Správní orgány neprokázaly, že by se rodiče vůbec neznali nebo, že by již některá z osob byla v minulosti řešena z důvodu předchozího účelového prohlášení o určení otcovství. Stěžovatelka trvá na tom, že správní orgán měl nechat zpracovat stanovisko OSPOD. Skutečnost, že sestra otce nezletilého byla kdysi provdána za současného přítele stěžovatelky, je skutečností žádným způsobem s projednávanou věcí nesouvisející a je absurdní z ní cokoliv dovozovat.

[18] Krajský soud se řádně nevypořádal ani s námitkou porušení § 2 odst. 1 správního řádu. Stěžovatelka opakuje svoji žalobní argumentaci, dle které se správní orgány řádně nevypořádaly s Úmluvou o právech dítěte, konkrétně s čl. 3 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 Úmluvy.

[19] Nesprávné je i posouzení nepřiměřenosti a porušení § 174a zákona o pobytu cizinců. Krajský soud se s námitkou nesprávného posouzení dopadu do soukromého a rodinného života stěžovatelky nevypořádal. Trvá i na porušení zásady legitimního očekávání, protože žalovaná žádným způsobem nezohlednila, že stěžovatelka získala oprávnění k přechodnému pobytu. V tomto řízení se správní orgán totiž musel otázkou případného obcházení zákona o pobytu cizinců zabývat.

[20] Ze všech výše uvedených důvodů navrhuje napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[21] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

pokračování

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[22] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Na základě kasační stížnosti přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[23] Kasační stížnost je i přes svoji obsáhlost na samé hranici projednatelnosti. Stěžovatelka pouze doslovně opakuje žalobní výhrady proti postupu správních orgánů. To vše bez toho, že by jakkoli konkrétně polemizovala s hodnotícími závěry krajského soudu. Její argumentace se tak v podstatné části míjí s rozhodovacími důvody krajského soudu.

[24] Krajskému soudu fakticky vytýká, že rezignoval na vlastní posouzení věci, neboť jen bez dalšího převzal závěry žalovaného. Řízení ve správním soudnictví je ovládáno dispoziční zásadou, což platí i o řízení o kasační stížnosti. S výjimkami uvedenými v § 109 odst. 4, věta za středníkem, s. ř. s., je tak Nejvyšší správní soud vázán důvody tvrzené nezákonnosti, uvedenými v kasační stížnosti (§ 109 odst. 4, věta před středníkem, s. ř. s.), a proto preciznost ve formulaci obsahu stížnostních bodů a jejich odůvodnění v kasační stížnosti v podstatě předurčuje obsah rozhodnutí kasačního soudu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2011, č. j. 1 As 67/2011 – 108 nebo ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004 – 54).

[25] Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 31. 5. 2004, č. j. 3 Azs 43/2003 – 48 judikoval, že „[k]asační stížnost jako mimořádný opravný prostředek je podle ustanovení § 103 s. ř. s. koncipována na principu nutného konkrétního tvrzení stěžovatele, v čem krajský soud, který jeho věc projednával a rozhodl, ve svém rozhodnutí pochybil. (...) V kasační stížnosti (...) je především třeba, aby stěžovatel uvedl, v čem nezákonnost rozhodnutí soudu spatřuje. Omezí-li se však stěžovatel v kasační stížnosti pouze na výtky směřující proti rozhodnutí správního orgánu, aniž by jakkoli zpochybnil rozhodnutí soudu (...) a argumentačně podložil, v čem nezákonnost rozhodnutí soudu spočívá, nelze než konstatovat nedůvodnost takové kasační stížnosti, neboť výtky v ní obsažené jdou mimo rámec rozhodnutí soudu.“ (obdobně srov. například rozsudek zdejšího soudu ze dne 31. 5. 2007, č. j. 8 Afs 53/2005 – 59).

[26] Kasační stížnost je tedy opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského (městského) soudu (§ 102 s. ř. s.) a důvody, které lze v kasační stížnosti s úspěchem uplatnit, se tedy musí vztahovat právě k tomuto rozhodnutí. Směřují-li kasační důvody proti postupu ve správním řízení či výlučně proti správnímu rozhodnutí, a nikoliv proti závěrům krajského soudu, opírá se kasační stížnost jen o „jiné důvody“ než důvody uvedené v ustanovení § 103 s. ř. s. Taková kasační stížnost je dle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná.

[27] Nejvyšší správní soud se z hlediska rozsahu přezkumu proto může vyjádřit prakticky jen k tomu, zda jsou závěry krajského soudu přezkoumatelné, neboť jedinou námitkou napadající závěry krajského soudu je námitka, dle které krajský soud prakticky převzal argumentaci žalované, aniž by se relevantně vypořádal s žalobními námitkami.

[28] K otázce nepřezkoumatelnosti rozhodnutí se opakovaně vyjadřuje judikatura jak Ústavního, tak i Nejvyššího správního soudu. Uvádí, že nepřezkoumatelnost rozhodnutí může nastat z důvodu jeho nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí. To prakticky znamená např. situaci, kdy by se krajský soud nevypořádal vůbec či alespoň dostatečně s uplatněnými žalobními body, neprovedl by navržené důkazy a ani by řádně nevyložil, proč tak neučinil (tzv. opomenutý důkaz), z rozhodnutí by nebyly seznatelné jeho nosné důvody (ratio decidendi) anebo by tyto důvody neměly oporu ve výsledcích provedeného řízení. Povinností krajského soudu je stranám sporu ozřejmit, jakými úvahami byl při svém rozhodování veden a k jakým závěrům na ně navazujícím dospěl (blíže viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2007, č. j. 1 Afs 53/2007 – 34). Tyto úvahy pak musí mít odraz v odůvodnění rozhodnutí, neboť jen prostřednictvím odůvodnění rozhodnutí lze dovodit, z jakého skutkového stavu soud vycházel, jak jej v daných souvislostech uvažil, jaké právní předpisy aplikoval a k jakému konečnému rozhodnutí tímto způsobem dospěl.

[29] Veškerá výše uvedená kritéria napadené rozhodnutí splňuje. Jedná se o srozumitelné rozhodnutí opřené o dostatek relevantních důvodů. Je z něj zcela zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

[30] Z porovnání obsahu žaloby a odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že krajský soud se všemi body žaloby velmi podrobně zabýval a ke všem námitkám zaujal stanovisko. Tento závěr ostatně vyplývá z obsahu kasační stížnosti (která je pouze zopakovaním žalobních bodů) zrekapitulované v části II. tohoto rozhodnutí a obsahu závěrů krajského soudu shrnutých v bodech 2 až 14 tohoto rozhodnutí.

[31] Věcné námitky polemizující se závěry krajského soudu v kasační stížnosti uplatněny nebyly.

IV. Závěr a náklady řízení

[32] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. podanou kasační stížnost zamítl. O věci rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 1 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

[33] O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud rozhodl, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. června 2017

pokračování

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu